

SZEGEDI HIRADÓ.

65-ik szám.

Szombaton, augusztus 17-én 1861.

Harmadik évfolyam.

Megjelenik:

Hetenként kétszer, szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztői lakás:

Buzatér, Sziráky-ház, első emelet.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Vidékre postán és Szegeden házhozordással: Egész évre 8 frt, — félévre 4 frt, — évnegyedre 2 frt osztr. ért.
Helyben elvitelve a kiadó-hivatalból: Egész évre 6 frt, — félévre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 60 kr. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 7 ujkr. kétszerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr. Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 ujkr. A nyilttérben a háromhasábos petitsor igttási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

Nemzeti létünk sarkalatos feltételei.

X.

Társadalmi bajaink forrása.

Ha a természeti elemek változatainak nem csekély befolyása van kedélyállapotunkra és ennél fogva egyszersmind szellemi módosulatunkra is: bizonyára a szellemi viszonyoknak még inkább hatást kell arra gyakorolniok. — Az általán fogékonytalan közönyösség csak kivételös jelenség.

Ámde vajjon az üdvös vagy káros iránt nagyobb-e a fogékonyosság a társadalmi életben: ezt, úgy hisszük, nem szükség vitatni. Apáink bölcselme mondja példabeszédeinkben: „A gomba mag nélkül is terem; tenyészik a rosz, ahol nem vetik is; holott noha sűrűn vetik magvát az emberséges embernek, de vékonyan kel ki; ellenben úgy ragad a véték, mint az enyv, s egy bűn száz vétékbe taszít; mert sokszemű lánca a gonosz“ ste.

Vannak érzelmek s eszmék, melyek körutat járva, villámgyorsasággal hatják át a nemzetek kebleit, melyekben t. i. elég rokonszenvi alapot lelnek a közlekedésre. Ily járványos gondolatoknak sokszorosan könnyített utat eszközöltek az emberi leleményesség újabb diadalai, — melyek az idő és tér távolatait immár mindinkább megrövidítik.

Vajjon a megsokasult közlönyök, a gondolatoknak ama dús csatornái, melyek özönnel árasztják az elmeszüleményeket s csak úgy megszüretlentől ömlesztik szerte a társadalom valamennyi rétegeibe, föltétlenül emelik-e a társas élet jóllétét: talán még függő kérdéstől tekinthető, legalább némely föltételektől igen is függőnek állítható. — Századok előtt feszügetve volt már ez eszme és a mult században különös bebizonyításokra adott alkalmat. Közmondásunk azt tartja: Sok irás, kevés igazság. — De szóljanak a tények; azaz hogy szólnak is már, csak az értelem meg ne süketüljön.

Nem kevés azok száma, kik alig győzik szóval dicsőíteni az emberi elmének ama „víványait“, melyek, mint mondják, „óriási haladásnak“ veték meg alapjait. Az ilyenek bizonyára csak szándékos vakoskodásnak mondhatják a bárhonnét fuálló eszméknek némileg meggátolását vagy csak megrostálgatva átbocsátását; mert hisz a gondolatokat vámentesség illeti. — Igaz, hogy a léghuzamnál kevésbbé ártalmas a szabad légömlés: de vegyük föl például, hogy ha akár a sarki szelek, akár a saharai orkánok közvetlenül jutnának hozzánk, mily hatással lennének testi szervezetünkre? Nem kell-e testünknek ép alkata mellett gyakorlat által is erősülnie arra, hogy hevet, havat elviselhesse?

Vajjon tehát a közvetlenebbül s meglepőbben erős eszmék irányában, miután végre is utjokat állni nem igen lehetséges, nem szükséges-e az óvatos előkészület, a megedződés és biztos tájékozottság?

Ime ez is egyik igen jelentékony ok, miért kell ezentúl mindinkább tanulunk, hogy a mindtinnen kavargó eszmék szünetlen hullámszava zavarba ne ejtsen, öntudatunkban meg ne háborítson, sőt ellenben igazi feladatunkra törekvésünkben erősítsen. Mert tudni való, hogy azon előnyök, melyek az eszélyösnek nagy hasznára szolgálnak, az eszét szögge akasztónak szintannyi kárát okozhatják. — Inkább mint valaha igazolva látjuk ma, miképp

bizony csak a szemesnek áll a világ és vaknak legfölebb csak silány alamizsna jut ki.

Ha az ellentünk törekvők buzgón tanulnak, miképp vehessék legtöbb hasznunkat, s miképp ejtessék el velünk legsajátabb illetményeinket: bizonyára legföb érdekünk megóvása keményen reánk parancsol, hogy Isten adta értelmünket a nyomoruság bérébe ne adjuk. — Azé a világ, aki jól élheti, azé a menyország, aki elnyerheti. — Így int őseink biztatása. Tehát ébren, résen, éssen kell lennünk, nehogy mindig késő bánat nyissa szemeinket.

Balgatagság volna hánytorgatnunk, hogy ha apáink ennyi meg annyi tanulással is bőven beérték; tehát nekünk is elég abból ennyi vagy annyi. Ha mindjárt igaz volna is e mentség első része: ugyan mit használ a vaknak, hogy apja látott? Vajjon ha apáink még élesebben láttak és belátásukat még több üdvös tényben is igazolták volna; nem tapasztalhatók-e annak nagyobb hasznát? Ki ne érezné zokon mulasztásaik káros eredményeit?

Különös dolog, hogy hibáink földözése végett oly örömet hivatkozunk jobbra-balra, őseinkre s más nemzetekre; de már a bűneink megfeddésére és fegyelmezésére ajánlkozó példákat sem távol, sem közelben nem igen szívesen látjuk.

Mondjuk-e, miért kell még főleg most sokkal többet tanulunk, mint kellett vala egykoron apáinknak? — Mert valóban igen sokból kitanultunk, mit ők természetszerűleg tudtak s önként érzéköltek. Ők tudták hagyományyszerűleg s vallásos kegyeletüknél fogva gyakorlák is az önmérséklést, az érzéki vágyak korlátolását; tudták az igazi bölcsesség alap-törvényeit, legalább azon korban, melyre hivatkozunk dicsőségül szolgál; ők tudták az önfentartás és boldogítás józan elveit könny nélkül is, mit ma már a könyvek nagy halmazából is oly bajosan tanul meg a sokaság megvesztögetött értelme. Egyes kimagasló bölcséink világitó-tornyai: de irányadásuk csak hűen követve vihet célhoz.

Bajaink nagy száma avval is szaporodik, hogy gyakran céltévesztött tanulmányainkkal növeljük s mintegy utánfáradva keressük kárunkat. Minéli nkább fogyatkozik a természetszerű józanság: annál nagyobb eröködéssel igyekszik a tudomány annak pótlására. Így a könyvek szaporodása bizony nagy részt az elcsenevészödést is tanúsítja; mert ellene küzdést hirdet, míg sok részben céltévesztve azt egyenesen előmozdítani is segít. Erre céloz népünk ime gúnyos szójárása: könyvek sokasága, fejháborítása; hisz a kalmárirodalom betűözönében csakugyan gyöngyritkaság, az igazán tökéletes eszme, holott ellenben tengernyi a félszeg okoskodás meg mindenféle balság.

Furcsa bukfenézése haladási menetünknek, hogy annyiszor fejre esik törekvésünk s annyi áldozataival nemünk gyakran inkább csak gyötrelmeit szaporítja! — Pedig úgy van, hogy bizony nagyobb részt az ellenség szeretet képében ámit, a veszedelem kedvesködés színe alatt kacérkodik.

Főleg árt eszélytelen önszeretünk, mely elhitet, hogy a testi vágyaknak hizelő ingerek, a pillanatnyi kába kedvtöltések lényegünk valódi s maradandó javát teszik, holott mily halmaza a nyomoruságnak rejlik sokszor mindabban, mit vélt kényünkre, gyönyörünkre összeszerezni oly igen

buzgólkodtunk! — Botor önzésünk szédíti balra gyakran nemesebb célzatainkat is, midön okulási szándokunkat hizelő ábrándokba téveszti. Csak későn vesszük észre, hogy fonák izlésünk elmeháborító maszlaggal táplálkozott.

Szeretjük-e igazán öntünket, szeretjük-e valóban feleinket? — A tények állása igen sokban hathatósan az ellenkezőt tanúsítja. — Avvagy hát mi távolít folyton azon céloktól, melyek felé vágyaink lelkendöznek? *Karcsanyeki G.*

Vigyázzunk!

III.

Folytatom a birodalmi tanácsba való követküldés ellen az előbbi cikkben félbeszakadt okoknak elősorolását.

Előbb azonban legyen szabad ismét egy kis mesét elmondanom. Volt egyszer egy kis falu, mely alig állt 20—25 házból. Mint más faluban, itt is, János és Péter és Pál vitte a maga házi gazdálkodását úgy, ahogy Isten tudnia adta. János akkor evett, mikor éhezett, akkor ivott, mikor szomjazott; ha nem volt husa, főzött tarhonyát vagy kását, vagy amie volt; ha telt, olykor egy pohár bort is ivott. De Péternek egyszer eszébe jutott azt tanácsolni a falu birájának, hogy ez így nem jól van; hanem jöjjön össze az egész falu mindennap, és ott fogják egytt meghatározni: mikor mit egyenek, mit főzzenek, mikor aludjanak? stb. A bíró hajlott erre; de János ellenszegült, s azt mondta: hogy az övében bizony nem parancsol sem bíró uram, sem Péter szomszéd, hanem járjon mindenki a maga esze szerint. Nem volt-e igazsága Jánosnak?

Épen ily helyzetben van a birodalmi tanácscsal Magyarország. Mi is azt mondjuk: nem avatkozunk mi abba, kását vagy hust főz-e a szomszéd Ausztria, sört vagy bort iszik-e a sógor; mi főzünk, mint eddig főztünk, a magunk módja szerint, ahoz a szomszédnak és sógornak semmi köze. Nem tökéletes igazság ez? Azt mondja a magyar közmondás: kaparj kurta, neked is lesz. Az meg már épen képtelenség, hogy János pénzéről Péter, Péter vagyonáról vagy épen életéről Pál intézkedjék.

Aztán még más is van a dologban. Az 1848: III. t. c. szerint, nem akarván régibb hasonló tartalmu törvényekre hivatkozni, a magyar nemzet felelős kormányval bir, mely törvény 18. §-a rendel, hogy „mindegyik miniszter azon rendeletért, melyet aláír, felelősséggel tartozik.“ Feleltre vonathatnak pedig a miniszterek ugyanazon törvény rendelete szerint: „1) Minden oly tettért vagy rendeletért, mely az ország függetlenségét, az alkotmány biztosítékait, a fennálló törvények rendeletét, az egyéni szabadságot, vagy a tulajdon szentségét sérti, s általok hivatalos minőségökben követtetik el, vagy illetőleg adatik ki. 2) A kezeikre bizott pénz s egyéb értékek elskasztásáért, vagy törvényellenes alkalmazásáért. 3) A törvények végrehajtásában vagy a közszend és bátorság fentartásában elkövetett mulasztásokért, a mennyiben ezek a törvény által rendelkezésökre bizott végrehajtási eszközökkel elháríthatók valának.“ Nagy biztosíték van ebben, atyámfiai, a kormányférfiak történhető visszaélései ellen.

De feltaláljuk-e ezt a birodalmi kormányban? Nem, ez a népek, a birodalmi tanácsnak semminemű tetteiért nem felelős. E szerint az osztrák miniszter, mint ilyen megsértheti a törvényeket, anélkül, hogy öt ezért akár a birodalmi tanács, akár valamely országgyűlés vád alá helyezhetné; mert ő csak az uralkodónak felelős.

Nos kinek van kedve a birodalmi tanácsba követet küldeni?

Van még egy körülmény, mely által látszólagos jóakaróink rá akarnának birni, hogy olvadjunk bele mi is a birodalmi tanácsba. Azt mondják

ugyanis: Mit gondoltok, ti magyarok, hogy ez alkalmat meg nem ragadjátok? Nem látjátok-e be, hogy nektek ott könnyen sikerülhet többségre vergődni, s azokat a centralista urakat (azaz, kik a nemzetiségeket össze akarják csömöszölni, hogy aztán e keverékből egy nagy, erős Ausztriát faragjanak) leszavazhatjátok. És ez által nemcsak magatokon segíthetnétek, kivéve azt, mit ohajtatok, hanem más országokon is segíthetnétek, melyek ugyanazt kívánják, amit ti; de magokban gyöngék. Ezt mondják nekünk. Mert tudnunk kell, hogy az Olaszországhoz szító Velencén kívül nemcsak Magyarország az a hozzá tartozó Erdélyvel és Horvátországgal, mely Ausztriába, mint töltelék a szármába, nem akar beleolvastatni, hanem ugyanily kívánatai vannak Cseh- és Morvaországnak és Galiciának is, mert ezek is külön nemzeti kormányzatot ohajtanak. Ha tehát mindezek kezét fognák: be könnyen leszavaznák azokat a német centralistákat; mert megjegyzendő, hogy a német birodalmi tanácsosok közt is vannak ám mélyen belátó, bölcs és igazságszerető uriemberek, kik méltányolják a nemzetek történeti jogait. E szerint ezek is a nemzetiekkel tartanak. Bezzeg lenne akkor „haj rá“ abban a birodalmi tanácsban, hol eddig a nemzetieket csak úgy lenézték, és dr. Hein elnök ur akármikor lekorholta őket.

Amilyen kedvezőnek látszik ez első pillanatra, épen olyan csalékony. Azonban tudjuk, hogy ez csak akkor nyomna valamit a latban, ha annak a birodalmi tanácsnak léte valamiképpen biztosítva volna. De azt már tudjuk, mint az előbbi cikkben megmutattam, hogy ez az egész intézvény csak kegyelem, csak ajándék, melyet amint adni lehetett, épen úgy vissza is lehet venni. És annál valószínűbb, hogy az egész megszüntetnének, mihelyt oly irányt venne, mely a bécsi tanácsos urakat nem épen szörmentében simogatná. Most még csak azt teszem hozzá, hogy láttunk mi már ilyen komédiát Ausztriában. Emlékezzünk csak vissza egy keveset. Az 1849. mártiusban is adtak ki Bécsben valamit, mit alkotmányuk neveztek, és akkor is felszólítottak bennünket, hogy vessük el azt a mi ócska ezeréves alkotmányunkat s fogadjuk el helyette az újdonsült bécsit. Bezzeg jó orra volt a magyarnak akkor is, hogy nem ment neki a falnak, hanem maradt régi, megszokott köntösében, mely télen melegít, nyáron hűsít. Mert a mártiusi alkotmány fölött néhány hét múlva elénekelték a requiemet, mi pedig ősi sajátunkat visszaköveteltük. De van-e nagy osztrák birodalomban más ország, mely elvett mártiusi alkotmányát vissza merte volna követelni? Még csak piszszenni sem mertek; hiszen csak a kegyelem vonatott vissza. Arra való a história, hogy okuljunk tanításaiból. Amit Bécsben 1849-ben tettek, azt most is megtehetik, mert ott, úgy látszik, nem akarnak tanulni a históriából.

Már multkor is mondtam, hogy a horvátok is csaknem egyhangulag kimondták országgyűléstükön, hogy ők bizony a birodalmi tanácsba nem mennek; mert a zágrábi érseken, Haulik ő excellentiáján kívül senkinek sem volt kedve a vacokorba beleharapni. Hát mi kevesebbre becstőlnek alkotmányunkat, mint horvát testvéreink, kik pedig 1848-ban Bécs mellett fegyveresen küzdöttek? A velenceiek nem fogadták el a birodalmi tanácsba való meghívást, hanem tisztelettel visszautasították. Hát mi kevesebbé szeretjük a szabad intézményeket? A csehok és morvák és lengyelek bementek ugyan, de megbánták és szeretnének onnan megmenekülni, mert ott még csak rájuk se hederítettek, ha nemzeti jogaik mellett fel találnak szólalni. És mi ilyen előzmények után kívánczokunk oda? Mi, kik ezeréves viharok dúlásait kiállt alkotmányt birunk, melyért apáink patakokban ontották véreket a csatáereken, mi ezt elvetnők magunktól? Nem, az nem lehet.

Végre, hogy befejezzem okaimat, még csak egyetlen egyet akarok megemlíteni; mert lehetne ám állításom támogatására még nagyon sokat felhozni. Birna bár az a birodalmi tanács századokra kiható bizottsággal, úgy hogy legkevésbé sem kellene attól tartani, hogy valamely nem kedvező esemény miatt elsöpörtetik: de annak jogai általában sokkal szűkebb körre vannak szorítva, mint a mi országgyűléstünké, arra pedig épen nincs kilátás, hogy tágitatnának; az ellenkezőre inkább van.

És most újra kérdem, hazámiai: ki az köztetek, kinek kedve volna az ősi örökséget, szeretett alkotmányunkat ellökni magától, hogy magát a bir. tanácsban képviseltesse? kinek volna kedve az apák szent emléket gúny tárgyává tenni, szemtelentül megszeplősíteni? kinek volna kedve saját maga ellen fegyvert emelni és e drága hazát elárulni? Nincs, nem lehet olyan hazafi, aki ezt kívánná. Vagy ha mégis találkozánk, mit nem hiszünk, arra azt mondjuk a szent irás szavaival: „Jobb volna annak, hogy egy malomkővet kötnének nyakába, és a tenger mélységébe vettetnék.“ Mátyé 18, 6. —br—

Csongrád város közönségének.

Tisztelt városi Közönség! Politikai életem legszebb diadalának tekintem, midőn oly város képviselőinek diszes sorába igattattam be, mely

hazafiságának, áldozatkészségének és politikai érettségének annyi diszes jelét adá; mely város ez utóbbi időben is — a középkori barbárságot túlhaladó harácsolás közepett — öntudatos kitartásával a haza becstülését a legnagyobb mértékben kiérdemelte.

Ha hajdan fejedelmek büszkének valának arra, hogy neveik Velence nemeseinek arany-könyvébe foglaltattak be: úgy én büszke vagyok arra, hogy nevem Csongrád városának polgar-könyvébe van befoglalva; büszkébb annál inkább, mert e kitüntetésben egy gyökeres magyar ajku városnak rokonszenv nyilvánítását ismerem fel azon munkásságom iránt, melyet számomra a nemzetiségi kérdésnek a közhaza szabadságát előmozdító megoldása körül a hazafini kötelesség kijelölt.

Fogadja a tisztelt városi közönség őszinte köszönetemnek hő kifejezését s azon biztosítást, miszerint az élet bármely körülményei között méltóvá iparkodandom lenni azon nagybecsű polgári jutalomra, melyet kedves hazámnak ily kitűnő városától nyertem.

Legyen meggyőződve a tisztelt közönség, miszerint a politikai életnek változatos küzdelemére csak azért léptem, hogy a nemzetiségek kibékítésében erőmhez képest közremunkálkódhassam, s hogy ez által a benn kibékített, összeforradott, megerősödött, áldott Magyar haza szabadságának kivívásában, megállapításában s — mi azután el nem maradhat — polgári jólétének biztosításában némi kis tényező lehessék.

Ezen feladatomban sikeres megoldása főleg a felvilágosodott közvélemény fejleményétől s nyilvánulásától függ; s midőn a közvélemény eként nyilatkozik, mint azt Csongrád városa nagyértékű bizalmi szavazata megmutatja, akkor kétség nem lehet arról: miszerint a nép buzgalma és magas szelleme által lendített eszme győzni, a hon minden fajú s vallású polgarainak a közérdek szent oltára körüli csoportosulása által szilárdulni fog.

A fondorkodás még egyidőre mozgásba teheti titkos műszereit: ez csak hátrálthatja, de nem enyészetheti el a szabadság diadalát.

E hitben s törekvésben élek, s a kitüntetés, melyben Csongrád városa engemet részesített, e törekvésem újabb ösztönzője leend.

Aldja Isten a hazát; áldja e kitartó hős szellemtű várost, melynek polgaráivai nevezetesenben kitüntetésem legszebbikét felismereni s magamat arra méltóvá valósítani soha meg nem szünendek.

Tartson a tisztelt közönség szives hajlamában s fogadja köszönetem újabb kifejezését, melylyel maradok a tisztelt városi közönségnek

Pesten, 1861. július 5-én

hű polgára

Csernovits Péter m. k.

Megyegyűlés H.-M.-Vásárhelyen.

(Folyt.)

Július 16-án másod alispán ur előterjeszté, hogy mivel a megyei szükségek fűdözésére minden hold föld után 10 kr. fizetés mellett kivett önkényes adót többen nem fizetik, célszerű volna rendes háziadó kivétést elrendelni és ezt nem fizetés esetében végrehajtás utján is beszerezni. Mire nézve az adókulcs kidolgozása és egyéb szükséges elintéződik javaslatba hozatala végett küldöttséget kívánt kineveztetni, mi a tisztviselők névsorából azonnal eszközölve lön, erre m. alispán ur ajálá, hogy a küldöttségi tagokhoz a megyei bizottmányi tagok közül is volnának kinevezendők, nehogy azt vesse valaki, miszerint mindez csak az alispán vagy a tisztviselők műve. Azt mondják, — ilyenformán fejezte ki magát folytatól — hogy nincs reactio — ellenhatás, de ő ezen beszédekre nem sokat ad; azt nem állítja, hogy épen a gyűlésteremben volnának reactionariusok, de vannak a termen kívül, kik vásárokon és egyebütt az elégtelenség tüzet szítják. Másod alispáni kívánság teljesedést nyert és a bizottmányi tagok közül többen javasolt küldöttségre elválasztva lönnek.

Teljes hazafini elismerést érdemel másod alispán ur korszerű, független s határozott jellemű indítványáért. A megyének törvényadta joga van háziadóját meghatározni és behajtani, mi ok lenne tehát ezen jog gyakorlatba vételében ingadozni és építeni inkább a megtisztult hazafiság önkényes adományaira?! Akad — tudjuk — néhány lelke-sebb honfi, ki honfiai tartozását örömmel lerója és kötelessége teljesítése indokait nem a törvények kényszerítő hatalma, hanem erkölcsi meggyőződése sugallatai után veszi számba; de akad több olyan, ki nem bir vagy nem akar fölemelkedni a kötelességérzet azon magasabb álláspontjára, hol a szellem alkot szabályokat és a hű gondolat az alkotmányos szabadságra s a sokat szenvedett hazára minden anyagi szövetéseket hátrébat lök. Nem is volt gyakorlati azon megyei határozat, mely a házi szükségek fűdözése tekintetéből a megye földbirtokos részét — holdjától 16 kr. számítva — önkényes befizetések utján kíváná megadóztatni, sőt egyuttal sérelmes vala és az igazságnak meg nem felelt. A magasabb nevelésben nem részesült földes gazdák sértve találhatták magukat és tetteleg — mint tudom — találták is egy és s helyen,

mondván, hogyan fizessenek ők, midőn a földetlenek nem fizetnek? Ezen példa, kérdéses intézkedés gyakorlatatlansága mellett, — úgy tartom — kiálló bizonyosság. Hiszen ha a művelt s az emelkedettebb polgar szive érzelmeit, lelke meggyőződését kevésbé művelt embertársába delejes hatások által átvarázsolhatná, ha birna tündérkulccsal, mivel a szellemi világtalanság lelki szemeit megnyitná s ekép fölvezethetné a tudatlanság ólomnyomása miatt kételkedőt s látni nem tudót egy magasabb pontra, honnan a világ folyását, hazai életünk vajadásait, közjogainknak alkotmány- és erkölcsellenesen bevett várait, a külső érdekek áskálódásait, fortélyait s több külhoni kormányok államkártyajátékait lelki szemeivel áttekinthetné, nem volna többé hiba, nem lenne bizalmatlanság, a hazafini önkényes áldozattételek forrása megnyílnék. Hanem mondd a siketnek, hogy halljon; a némának, hogy beszéljen; az együgyűnek, hogy bölcséleti értekezést tartson. Hiu remények arra, miszerint kívánságaid teljesülhessenek. Akadhat egykét fogosabb ész, de a többségre még sokáig alkalmazhatók maradnak Horácé s sorai:

Rusticus exspectat, dum defluat annis; at ille
Labitur et labetur in omne volubilis ævum.

Menjünk tovább; lehet-e abban igazság, a földbirtokost megadóztatni, egyéb anyagi és szellemi értékeket pedig kivételek tárgyává tenni? Hát a töképezés, a talán földbirtok nélküli írók, tudósok, oklevéles osztályok, művészek, tanárok, tanítók, köztisztviselők, gazdatisztek, kereskedők, kézművesek, házas szellérek, kik sorsukhoz mért tisztességes jövedelemmel rendelkeznek, a közadózásnál számításba nem jöhető páriák-e? Bizony ezen osztályok nagyobb része értelmiségénél kérdéses intézkedésben a sérelem magvat elvetve találjuk épen úgy, mint sok földes parasztnál azon kivételekben, hogy a földetlen különb ember, mint ő, mért fizetni nem köteles. Amazoknak fáj, hogy a közjó előmozdításához járulniok nem kell. Az értelem igazságot kíván. Ezek neheztelik, hogy a náluk — nézetük szerint — alávalóbbak a köztehertől mentesek. Az anyagság a teher-egyenlőségért kiált.

Egyik tavaszki gyűlésen csekélységem adott akkor nem méltányolt futólagos kifejezést ezen rendes és közös megadóztatási kívánságnak, sokszorosan örülök tehát, hogy azon eszme, melynek gyöngye és igénytelen tehetségem életet adni nem bírt, m. alispán ur hazafiasan erélyes föllépése által érvényesítve lön.

A termen kívül netalan létező reactióra ismétlem abbéli vélekedésemet, miszerint a volt rendszer szolgálatában állott tényezők és ezek lehetőleg igen csekély árnyékai, vizályvivői kivételével, nem hiszem, hogy akadna jóra való magyar ember, ki a szolgaságba visszaesés mellett rajongana.

Nem ohajtom látni azon páncélos vitéz, ama tengeri kigyó — a reactio árnyékát. Ellennézetek, téves felfogások termen belül és kívül lehetnek, s a társadalmi élet sókféle rétegei közt alaptalan mende-mondák, elejtett haszontalan szavak terjedhetnek, ezen hibák a kevésbé értelmes körök mindennapi gyöngeségei. Sok embernek eljár a szája és olyan dolog körül tesz olesó bírálatot, mely észhatárát s értelmi látkörét túlszárnyalja. Nem gonoszok ezek s nem rémek, nyelvprity csacska nép, mely ha jól-rosszul kibeszéli magát, elfelejti tárgyát; a valódi reactio — nézetem szerint — nem a vásárok-, malmok- és más ily helyeken üti fel toborzó sátorát, nem ezen helyeken növekedik és válik veszélyessé; hanem ott, hol a mételezett értelmiség titkos kezekkel kényelmes lakosztályokban hinti a konkolyt és a felhasználható elemek tévutra vezetésében működik. Csalódhatom, de hittem ez.

Nem igényli csekélységem, hogy szavaira bárki is sokat adjon; de minden higgadt szóznak — úgy tartom — érdeme van arra, miszerint a bölcsék figyelmét el ne kerülje s az olvasó igazságos ítéletét megnyerje. E dologban kifejezett gondolkodásom a közvélemény eszmemenetéből aligha ütközik; már pedig a közvélemény ignorolása, tekintetbe nem vétele hadfüzet a közvélekedésnek, melylyel, ki nézeteit indokolatlan ellentétbe hozza, hivatása lesz vagy új közvéleményt teremteni, vagy isolált, avagy kisebbségben lévő vélekedésének amaz által elsodortatni.

Megengedem, hogy létezik, vagy inkább létezhetik ellenhatás — reactio, — de nem általános értelemben, hanem azon megkülönböztetés mellett, mit a lángeszű honfi és államférfi Kossuth Lajos 1848-ik évben a képviselőházban következő beszéddel tolmácsolt:

„Egyet akarok csak mondani, különbözhetnek közöttünk a vélemények az eszközökre nézve, melyek a haza megmentésére vezetnek, de azt jól esik lelkennek hinni, hogy e teremben egy ember sincs, ki Magyarországnak most visszaszerzett jogait és szabadságát önkény, szándékosan compromittálni akarja. És mert jól esik lelkennek e meggyőződés, a sok veszélyt szenvedett szeretett haza nevében kérem a házat, mellőzzünk mindkét részről minden további ingerültséget, mert azt mondom, minden ok nélküli ingerültség nem szándékosan ugyan, de mégis kezére szolgálhat a reactiónak. Előttem szóló követ nem jól fogta fel Zákó István

követ ur szavait. O azt mondotta, hogy a legtisztább hazafiságból bár szolgálhat az ember a reaktionak. Igen gyakran megtörténik, hogy ha az ember kellőleg figyelembe nem veszi a körülményeket, épen az ellenség nevet azon leginkább. Tudnék a bécsi miniszterium köréből mondani erre valamit. Ott van egypár érdemes ur, kiket mindennel lehetne inkább vádolni, mint reációval, és mégis azon meggyőződéssel vagyok, hogy azon eszközök, melyeket céljuk kivételére választottak, olyan természetűek, hogy épen a reactionalis emberek örülnek neki leginkább, mert zavarodik a dolog, s a zavarban fog a reactio halászni. Én tehát, méltóztassanak megengedni, ezt nemcsak a baloldalra mondom, hanem mondom minden oldalra, sajnálom, hogy Zákó provokált olyan discussiót, melynek elhagyására, ha a házat nem bírhatom, az ingerültség tovább fog folytatni. És ha folytatni fog, akkor meggyőződésem is az, hogy a legjobb hazafiságból folytassuk bár az ingerültséget, kétségkívül csak a reactio barátai fognak annak örülni.

Emlékezetre méltó sorok s érdemesek, hogy főlegesen a mostani válságos időkben minden rendű és rangu hazafi által méltányoltván, követtessenek.

(Vége köv.)

Helybeli újdonságok.

△ Bizonyosan érdekelni fogja olvasóinkat, hogy e lapok szerkesztője f. hó 15-én vezette látáshoz városunk egyik élő virágát, Pfann Julia urhölgyet. Az ég legszebb áldása kísérje őket az új életpályán!

— Mult számunkban a belvárosi templom nemzeti színi kárpitózásának eltűnéséről tettünk említést, mely tárgyról bővebben értesítve, kijelentjük, hogy az említett kárpitozatok a honvédségélyző bizottság által rendezet új-szegedi táncestélyre valának kikölcsezőzve, s jelenleg már ismét előbbi helyükön díszelnek.

— ay. (Műélvezet.) A helybeli iparossegédegylet ifjuság csüörtökön este igen kedves műélvezetben részesítette bennünket. Ugyanis a derék ifjuság alább megnevezett tagjai által „Élni siess“ című szindarab adtván elő: fényesen bebizonyultnak láttuk ez alkalommal is az egyleti művelődés hasznos voltát. Az előadott darab Majer István egyik jeles műve. Az irány a legnemesb. A munka és szorgalom megjutalmazatik. A henyelés, pazarlás és engedtlenség bűnhődik. Az emberbaráti jótékonyág a bűnbánók s megtérők irányában megható modorban gyakoroltatik. A darab csinos magyarsággal van írva. A szereplők: Váczy Bálint, Privári Gergely, Szabó János, Zimányi János, Milis Imre, Vass Sándor, Bakó Péter, Dezsőfi Károly, Kocsis Imre, Komjáthi Gergely, Hrivnák János.

nos, Bertha Gergely és Gergely János szerepeiket nemcsak igen jól tudták, hanem annyi otthosszággal, érzellemmel és hatással adták elő, mennyit az e téren egészen ujoncoktól alig vártunk. Felvonás közben legjelesb költőink némely hatásosabb s honfiai érelyekre lelkesítő költeményei a legkivánatos sikerrel szavaltattak el. A darab kezdete, folytatása közben s végével nemzetes jellegű dalamok a zenetan szabályai szerint betanulva, megható őszhangzattal daloltattak.*) A rögtönzött és kellő esinnal rendezett színterem a zsufozásig tömve volt díszes hallgatósággal. Örömmel láttuk itt képviselve a t. városi tanácsot s a kegyesrendű tanári kart is. A néző közönség benső részvétét, folytonos figyelmét s fokozott élvezetét a nagy hőség legkevésbé sem volt képes elbágyasztani. A derék ifjak méltán örvendhetnek a jól kiérdemelt tapsoknak. Kik ily szellemi élvékben gyönyörködnek s jötevőknek ily ritka lelki gyönyört szereznek; kik korcsma, kártya s egyéb erény-, becsület- és egészségromboló időöltés helyett: a szív és lélek nemesítését, a kedves hazai nyelvben szűkeges művelődést, a külmagaviseletben megkívántató illem és simulékonyság elsajátítását tűzik ki feladatul; kik szakmunkájok s naponkénti foglalkozásuk után fenmaradt szabad idejüket hasznoskönyvek olvasásával s érdelem- és értelem-képző költői művek betanulásával tölteni vágyanak: azok díszei lesznek egykor az iparos osztálynak, hasznos és áldozni kész polgárai a hazának, rendületlen hű bajnokai és gyakorlói minden érelynek, melylyel a vallás és honszeretet oltárán kell áldoznunk az Istennek, a hazának és az emberiségnek, hogy a valódi „ember“ nevet, öntudatunk helyeslését s az utókor áldását kiérdemeljük. Azon édes hitben, hogy a szegedi iparossegédegylet ifjusága megértette a kor intő szavát, hogy egyedül a becsület után kíván előre haladni, hogy a műveltség örök kincsét inkább keresi, mint a mulandó s kárhözvont korhelység élvezet: kívánunk nekik tartós örömet, sok sikert és kitartást a nemes irányu pályán, melyen haladnak, s melyen elég dúsán virulnak az ifjuság, az életkedv, a szellemi mulatság s a társas élet örömvirágai.

† Csak a méltányosság érdekében szólalunk fel, midőn egy beteg tanító panaszát előadjuk. Egy betegségéből fellábadt tanító aug. 16-án mult havi fizetéseért jelentkezett a városi pénztárnál, de szerencsétlensége úgy akará, hogy fizetése helyett másnapra rendeltetett be, mert a pénztárnok nem ért rá e napon őt kifizetni. — Beteges embernek jelen hőségben újra fáradozni, valóban egészség kockázatával jár. Ugy hiszszük ily körülmény mindenkör érdemel figyelmet.

*) A dallamok szabályszerű betanításaért Daubner József gymnasiumi tanuló iránt az egyleti ifjuság benső hálára van lekötélvezve.

— A helybeli lövölde-egylet f. hó 20 kán délután tartandja megnyitási ünnepélyét, melyre az illető tagokat egy nemzeti zászló fogja a sántány sarkán figyelmeztetni.

— László szabómester tanyáján a napokban a lakház kigyuladt, s az ott lakó kapás gyermekei, kik a házban lévő tárgyak megmentésére az égő házba berohantak, a rájuk zuhant égő gerendák által annyira megsérültek, hogy kettő közülük már meghalt, a harmadik életveszélyben forog.

⊙ Garibaldi elfogatott. — Ne ijedjenek meg t. olvasóim, nem az a híres Garibaldi Olaszhonból, hanem egy veszedelmes tolvaj, kit Garibaldinak neveztek el, került hurokra. — F. hó 14-én déltájón a helybeli kapitányi tisztség Temesvárról sürgönyt kapott, hogy Gross Elias — Garibaldi, ki Temesvárott 6500 frtot bankjegyben és 200 frtot pénzben ellopván, onnan a pályavonattal Szegedre érkezendik, ott azonnal fogattassék el. Ennek teljesítésére Kemény főbiztosunk küldetett ki. Estefelé egy második sürgöny érkezett, melyben jelentetett, hogy a nevezett tolvaj nem a vaspályán, hanem kocsin szökött meg és utját Szegednek vette. Főbiztosunknak sikerült éjjel után a rabló egyik társának nyomába jutni. — E hó 15-én reggeli 3 órakor Temesvárról két alkaptány is ide érkezett s főbiztosunkkal az ez által már fölfedezett nyomot folytatván, már 4 órakor az egyik cinkost kedvesenél el is fogták, ki aztán főnöke hollétét is kivallá. Félőtre már a principális ur, Feuerlicht Herman, t. i. a quasi Garibaldi az elrablott pénzzel együtt kézre került.

Hazai tudósítások.

— (A felirat elfogadása.) Mint m. számunkban említők, Császár Ő Felsege aug. 14-én két órakor fogadá az országgyűlés elnökeit, gr. Apponyi és Ghiczy urakat a cancellár, Eszterházy miniszter és Crenville szárnysegéd jelenlétében. A felirat átvételekor így válaszolt: „Magyarországom országgyűlésileg egybegyűlt főrendei- és képviselőinek e feliratára válaszat érett megfontolás után nemsokára kiadandom.“ — A fogadtatás előtt Apponyi, Majláth és Ghiczy hosszasb értekezletet tartottak Forgách gróffal. A feliratrai válasz szerkesztésével Rohonczy bizatott meg.

△ Nagylaki levelezők írja, hogy e városban s környékén borzasztó zivatar dühöngött, mely nemcsak a gabnakereszteteket, de a kazlakat és tanyákat is sok helyen elsöpörte. Különös, hogy egy és ugyanazon vonalon nem egyenlő erővel ártott.

TÁRCA.

Egy Garibaldi-önkéntes kalandjai.

Ez alatt az ellenfél mindinkább közeledett. San-Michel-ből elbordák a sebestülteket, míg a miénk egy része kétségbeesett ellentállást tanusított a kórházak előtt. Tüzérségünk ágyuja elhallgatott, a nápolyi lovasság levágdalta szerencsétlen tüzeinket ágyuk mellett. A küzdés lehetlenné vált e ponton, s a különféle hadtestek San-Michel-nél összpontosultak.

De már elég is volt egyre visszavonulót dőbolni, ha még hátrálunk, Maddalonin az ellenség kezére kerül.

Bixio tábornok összevoná és egyesíté minden erejét, élőkre állva megkezdé a támadást ellenállhatlan rohammal.

E roham nem volt hosszú.

Dühös pataknak mondható vala, mely a nápolyiakra rohan. Magyarjaink kaszabolták az ellenfél lovasságát, mely megszakadozott; nem volt idő többé tölteni, puskaagya és szuronyra került a dolog, melyek nyilást hasítottak az ellenfél sorai közt. Visszafoglaltuk ágyúinkat, melyek még nem valának beszégetve, s melyeknek kezelése önkénytesekre vala bizva, kik azt állíták, hogy tudnak ágyúkkal bánni. A nápolyiak csakhamar megugratva, minden ponton elhagyták az annyi áldozattal szerzett állomásokat, s elsáncolták magukat az uton, hol megszünteték a tüzelést.

De nyilvános vala, hogy az ügy nem maradhat abban, a két serég igen-igen közel vala egymáshoz. Egy percnyi szünet után a csata ujra megkezdődött.

Ez már a harmadik kezdemény vala e napon. Ezuttal mi valánk a támadók. A nápolyiak megtámadtatva, az uton visszahuzódtak a vízvezeték tulsó felére, s egy darabig megállapodtak egy elhagyatott malomnál, mely nekik igen jó állomásul szolgált. Innen is elszorítva, nem kísérték meg többé az ellentállást, s főkéletesen feladák a csatát, hátrahagyván a téren holtjaikat és sebestülteiket.

Ez utósó ütközet egy óra hosszant tartott.

Délután három óra lehetett. Részünkről is sok ember esett el. De ha a viadal Maddaloninál megszünt is, tartott még a vonal másik pontján; San Angelo és Santa-Maria felől élénk tüzelés hallatszott, hol Cosenz, Medici és Garibaldi valának személyesen. Ez oldalról az ütközet a leghevesebb vala, s az ágyuk csak este hallgattak el. Mi föltte türelmetlenek valánk, mint könnyen gondolható, e második csata részletes hire iránt, de lehetlen volt valami bizonyost megtudnunk a következő nap előtt.

A tikkasztó meleg napra igen hűvös éj követezett. Mindenütt esend uralgott, s a sík távolából, mely gyönyört teljes holdtól vala megvilágítva, nem lehet egyebet hallani, mint egypár magán fegyverlövést, mi időnkint megújult. Pór nép és katonaság járt a csatatéren a betegek fölkeresésére, engem a San-Michel-i magaslatra küldöttek előrsnek. Ellankadva a fáradságtól, átváza a harmattól, mert nem volt egyebem a vörös ingnél, nem tudván a csata alatt hová lön felöltönyöm, le-föl jártam egy kis téren, hogy elúzzem az álmot. Lábaiomnál egy szardíni vadász fekdött, kinek egy golyó elvitte mindkét lábát; hanyatt volt terülve, s a hold fénye egészen megvilágítá arcát. Szünet nélkül le-föl jártam mellette, akaratom ellen is egyre ezen ég felé fordult arcot szemlélvén. Társaim néhány lépésnyire a földön fekvé alvának. Időnkint hallám süvöltését és gördülését a vasvonnak, mely betegeket szállított Nápolyba.

Virradatkor megtudtuk, miként üzettek el a nápolyiak vonalunk másik pontjáról többszöri élénk megtámadás után. Nem lévén szolgálatban, néhány társammal elmenék tudakozódni.

Első látogatásunk a Paille-i major volt kissé közelebb Santa-Maria-nál, mely francia századnak volt átadva, közeledve mindentütt észrevehetők valának a tegnapi csata nyomai. A holtak eltakarítottak, de mindenfelől kitéfűlt lovak, tarisznyák, csákok, tört fegyverek, vértócsák, golyótól leterített fák valának láthatók, a föld be vala hintve e gyászos töredékekkel.

A Paille-i major egyike vala a legfontosabb hadműködési pontoknak Santa-Maria és Capua közt. Ez okból védelme francia csapatra bizatott, — a de Flotte-csapatra — mely Milbitz dandarához tartozott. E major erős épületekből állott egy nagy kerített négyszögü udvarral a bejáratnál. Az udvar

háta mögött fallal kerített nagy kert vala. A francia csapat e helyre rendelve, Paugamtól vezéreltetett, tiszti karában kivált egy francia Martigny, és Szabó magyar százados.

A majorba megérkezvén a csapat, embereink, kik félték, hogy az ott összehalmozott szalmával könnyen kifüstölhetik őket egy szép napon, azon okos gondolatra vetemedtek, hogy ők maguk gyújták meg a szalmát, ázaz tulajdonkép jó tova hordták és meggyújtották. Ez által a nápolyiaknak megkimélék a fáradságot.

Ezt véghez vivén, hozzá fogtak a major erősítéséhez.

Amit csak találtak bent, kócsi, villa, lapát, asztal, szék, ágy, bútorok mind torlaszokul használtattak fel.

Azután keresztül lyukgatták a falakat csáknokkal, hogy lövéséktől szolgálgjanak.

Hátta volt még a majorbai bemenet megerősítése. Tíz láb széles árkot ástak köröskörül, s ezen árkok mögött földfalak hányattak a vadászok védhelyeül. Mind erre elég volt néhány óra. Ez előkészületek után vártak, de a várakozást nem lehetett megenniök. October 1-jén jó korán, ugyanazon órában, melyben bennünket megtámadtak Maddaloniban, az előre jövő őrszemek kisütött fegyverei figyelmezteték a majorat az ellenség közeledtére. Ez egy ezred gránátos vala a királyi testőrségből, mely csöndesen haladt Santa-Maria elfoglalására. A majorból megszólalt élénk tüzelés tudatá velök, hogy van valami itt, mit be kell végezniök, mielőtt tovább mennének.

De ezen valami tennivaló egész áldott nap elfoglalá a nápolyiakat, s pedig annyira, hogy be se végezhettek.

Meg kell előre mondanom, hogy e majori állomás, mely katonai szabályok szerint nem kevesebb mint kétszáz embert kívánt észszerű védelmére, alig ötven emberre bizatott, kik közül vagy tízenöt olasz, angol és magyar volt. A többiek franciákból állottak.

Megállván hirtelen mentükben, visszafordultak a nápolyiak, hogy utközben elfoglalják e helyet.

Nem is kell mondanom, hogy a kis őrsapat készen volt az ütközetre, az önkénytesek a kert lövésénél, a háztetőn foglaltak helyet, szóval hol az ellenségnek arccal lehettek szemközt.

— Hagyjátok őket megérkezni! — mondá Paugam.

Meg is érkeztek valóban harminc lépésnyi távra. Ekkor megkezdődött a futótűz, mely megfűzdelte őket; ugyanazon időben egy régi diadalív mellől egy ágyutelep is bőmből reájok az állomás balszárnyán; vissza kellett e véletlen elől húzódnok.

Csakhamar összeszedőkódva újra csatára jöttek, támogatva egy második testőrségi ezredtől, mind megannyi edzett és válogatott emberektől.

E tekintélyes erő lassan haladt előre, széles és méltóságos csatátért képezvén. Az első sor szuronysegeve közelített, a második készen volt a lövésre, vállra vetett fegyverrel leghátul egész sor szurony csillogott a napon felállítva, miként a mező tüskéi.

Borzasztó látvány volt ily széles, harcias kinézésű katonákat szemlélni, elnyulva, miként hosszú barna szalag fehér csikkal átszöve szijaik által s menve támadó léptekkel komoly csendben a vihar előjelével.

A sicíliai lövészek, a major jobbán felállítva, egy romokban állott szinkör mögött, előre rohantak. Ezek többnyire gyermekök valának, sokan közülük alig még tizenöt évesek; a bátorság bizonyára nem hiányzott náluk, de még nem igen tudták fegyvereiket jól kezelni. Megtört erejük e várfalon s visszahúzódtak, de ismét visszaindultak támadólag, s ösztönszerűleg kitalálván a körülmény ajálotta hadifogást, küzdöttek rettenthetlenül, csuszván az árkokban, elrejtözve a fák mögött, de mindemellett is elvesztvén a tért, mindegyre visszahúzódtak a szinkörbe.

Ez alkalommal a királyiak még át sem halthatván a francia erődítések, hirtelen megállították.

A nápolyiak elkéserevén, újra összpontosíták erejüket ezen rettenthetlen állomáson, mely oly megátalkodólag elzárta előttük az utat.

Az önkényesek várakoztak; csak e harci szavakat hallatták: de Flotte és Garibaldi! A Solanonál megölt hősi vezérek emléke jelen vala mindegyik gondolatában, s nagy szelleme látszék sugallani és igazgatni a csatát. Egy perc alatt az egész major körül volt véve és megtámadva a királyiaktól. Tizenkét derék lövész a kerti lövészen oly gyorsan lövöldözött váltogatva, hogy az ellen mindegyiket elfoglalva bivé. Hátuk mögött néhány olasz fiu egyre töltött s adogatta át a töltött fegyvereket. E rettenthetlen lövészek egyre

szaporodtak, minden lövésből lőttek, s ki közeledni merészelt, átlöve rogyott össze.

Ez idő alatt a ház előtt, ablakokból s az erősség minden pontján élénk tüzelés hallatszott, míg Paugam százados, elhelyezkedve a major mélyedettebb tetején, a csatát figyelő szemmel vizsgálja s rendelkezéseket küld mindenfelé.

Ezen elkéserevett csata csaknem két óráig tartott. A major teljesen pusztán állván, csak úgy porzott a vas orkántól. A királyiak hasztalan fogyaszták kétségbeesett erővel magukat e földfal mellett, mely tüzet hányt. Egy nápolyi tiszt, ki bátorsága által észrevetéte magát, megragad egy katonát galléránál fogva, előre dobja, s másik kezében kardját villogtatván, előre rohan, maga után vonván egész századát, példája által felvillanyozván őket. A golyók irányába érvén, megtizedeltettek, szétszórtak s erőszakkal visszahúzódtak. A tiszt összeszedi őket, újra előre viszi s a támadás ezúttal oly heves vala, hogy valami harminc ember már mászni kezdé a falakat. Alig érinték meg a földet, midőn tizenkét önkényes szuronysegeve rájuk rohan, kiáltván: de Flotte-iek előre! s visszahúzódtak az árkokba. A tiszt kétségbeesve széttöré kardját, s a szuronyokra rohan, hogy meggyilkoltassa magát.

— Nem, — mondá egy önkényes, földre tartván szuronyát — ön nagyon fejtes! menjen érje utól embereit, s a viszontlátásra!

Egy e derék hősek közül, ki e csatában jelen volt, mondá nekem:

— A világról sem tettünk volna neki valami rosszat, bátorsága által eszünkbe juttatta de Flotte-ot.

Ez volt az utolsó erőfeszítés e borzasztó tusaiban; sűrű füst borítá be a majort, s alig leheté husz lépésnyire látni. A sicíliai lövészek eljöttek jobb oldalra löni, s csakhamar a királyi őrség szép sora megtört, szétszórt s legnagyobb rendtelenségben lévő törzset mutatott.

Egy perenyi szünet állott be, melyet mind a két rész sebesültjei eltakarítására használtak fel nemcsak a majorban, hanem köröskörül a csatásokon, s különösen a szinkör irányában, hol legtöbb hullá feküdt. Egy töltényhordót hoztak elő, s leásták a major közepén, mindenki megtölté belőle táskáját, s falatozni kezdettek, egy kis száraz kenyeret olasz fehér borral telt poharakba mártogatva. Volt egy hordó rhum is; honnan került, nem tudott, de igen kedves vendég vala. E köny-

nyű falatozás még véget sem ért, midőn a nápolyiak újra támadtak.

A királyi őrség ezúttal több ágyú kíséretében jött, melyek bizonyára nem a major tiszteletére érkeztek meg. Tűzők részrehajlatlanul csapatunk különböző pontjaira volt irányozva, azonban meg kell vallanom, hogy nagy rész a majornak jutott, A francia csapat azonban nem tartá szükségnek félbeszakítani reggelijét. Az első golyó porrá zúzá a fal egy darabját, s egy porfölséget támasztott, melytől három önkényes egész molnár színlivé lett. Ez szünni nem akaró nevetést gerjesztett. Még akkor is nevettek, midőn egy bomba borzasztó robajjal berepült, beszakítá a tetőt, az első emelet egyik szobájában elpattant, s szórta mindenfelé a töredékeket.

Az önkényesek tapsoltak e jól sikerült lövésnek, de a tolongás közepett egy hang felszólt: — Ah Istenem! csak ez a menyki bomba szét ne ütötte volna a rhumos hordót!

E hangra többen futottak, rohantak; a hordó csodálatra-méltókép sérületlen maradt, mert egy iszonyu galambdúc esett mellé két lépésnyire. Soha jobb alkalom nem volt Marsnak hálát adni.

De e háladás nem tartott soká; mert a nápolyiak előrohantak, s így kiki helyere sietett. Három fris ezred támogatá az ágyukat, melyeknek lövéseit a fák fedék és alkalmatlaníták, miktől az egész tér tele volt. A major jobb és bal oldalán lövészeink majd tért nyertek, majd ismét elveszték az elfoglaltat; az állomások felváltva hagyattak oda s foglaltattak vissza; háromszor volt körülvéve és megostromolva a major egész dühvel, s a nápolyi sereg két részre szakítva háromszor hátrált anélkül, hogy tovább mehetett volna.

Uj fegyverszünet állt be, mely alatt a major harminc embert erődítést kapott. Néhány önkényes, kimertülve a fáradságtól, haszonra fordíták e perceket s elterültek a szalmán. Félórát aludtak már, midőn egy rettenes zaj felébreszté őket.

Ez a királyi testőrség lövészerede volt, mely egy heves támadást intézett a sicíliaiaknak a szinkörben eláncolt állomására.

Irodalom és művészet.

— Beküldetett szerkesztőségünkhez a „Pester Komet“ 5-ik próbaszáma, szerkeszti Turcsányi J. Előfizetési ár negyedévre 1 frt, félévre 2 frt.

ÜZLETI HIRNÖK.

(Sz.) Szeged, 1861. aug. 16-án. A tartós hőség a kukorica-szüretre igen kedvezőtlen, mely tekintetből mindent, mi helyben készletben vala, a kereskedők összevásároltak üzérkedésül; a többi gabnaneműek is állandó árkeletben vagynak, ámbar a helyi piacon e héten egy kissé olcsóbban kelt a szállítvány, mint a múlt héten. A szállítás élénkebbnek mondható, mi által valamint a helyi szükségnek, egy a kivitelnek is elég van téve.

A helybeli piacról két részlet gyapju kelt el egy pesti kereskedő számára. A finomabb gyapjura jobb hangulat mutatkozik; azonban ez üzletben biztosabb árt csak a legközelebbi pesti vásár fog meghatározni.

Kik a környékből városunkba jönnek, a még lábön álló vetésről igen szomorú híreket mondanak; a kukorica — ugyszólván — elasztott; burgonyáról szinte hasonlót beszélnek; bab keveset fizet.

A hőmérsék egyre forró, a mai legnagyobb hő 28 1/2 °R.

Üzleti terményárak: tisztabuza köble 8—8 frt 90 kr.; rozs 7 frt 20 kr. — frt; árpa 4 frt 20—60 kr.; zab 3 frt 20—30 kr.; köles 6 frt — kr.—6 frt 20 kr.; tengeri 5 ft 50—60 kr.

Szegedi piaci árak: Borsó mérő 6 frt. Lencse m. 6 frt. Paszuly 3 frt 50 kr. Köles 3 frt — kr. Burgonya 1 frt 60 kr. Marhabús fontja 20 kr. Juhhús 18 kr. Sertéshús 20 kr. Szalonna mázsája 28 frt — kr. Zsír itéje 52 kr. Lángliszt mázsája 12 frt 50 kr. Zsemlyelisz m. 8 frt 80 kr. Kenyerliszt itéje 6 kr. Kukoricaliszt itéje 5 kr. Árpadara 2 ite 14 kr. Köleskása itéje 11 kr. Rizskása fontja 25 kr. Faolaj fontja 62 kr. Repceolaj 35 kr. Lenmagolaj 36 kr. Faggyu mázsája 39 frt —

Bécsi pénzfolyam aug. 13-án.

5% metalliques 68.20; nemzeti kölcsön 81.35; bankrészvények 749.—; hitelintézeti részvények 175.50; ezüst-ágio 135.75; londoni váltók 137.50; arany darabja 6.56.

Közlekedés.

Indulások a vasutakon.
Szegedről Pestre 1 óra 10 perkor d. u., 2 óra 50 perkor éjjel.
— Temesvárra 1 ó. 40 p. délután, 10 óra 15 p. este.
Temesvárról Szegedre 6 ó. 55 p. reggel, 11 ó. 25 p. éjjel.
Pestről Bécsbe 9 óra 12 pkor reggel, 9 óra 20 p. este.

Érkezések a vasutakon.
Szegedről Temesvárra 6 ó. 35 p. este, 1 ó. 41 p. éjjel.
Temesvárról Szegedről Pestre 8 ó. 23 p. reggel, 8 ó. 27 p. e.

Vizállás.

TISZA SZEGEDNÉL aug. 17-en 3' 3" "

Felelős szerkesztő: Szabó Mihály.

HIRDETÉSEK.

(205—2)
Hirdetés.

Szeged város tanácsa részéről közhírül tétetik, hogy alábbirt időkben következő javadalmak fognak nyílt árverésen 10% bánatpénz és félévi haszonbér lefizetése mellett haszonbérbe adatni:

1-ször: Králicai legelőkből kihásított 99 hold szántó-föld, öt évekre f. é. augusztus 19-én d. e. 8 órakor
2-ször: Felsővárosi nyomási 248^{00/2100} hold szántó-föld, úgyszinté

eddig az erdőmester által használt 24 hold szántó-föld a felső makkos-erdő mellett (melyek között 4 hold lucernával van bevetve) három évek-re f. é. augusztus 22-én d. e. 8 órakor.

3-ször: Alsóvárosi nyomási 242^{310/1200} hold szántó-föld, három évek-re f. é. augusztus 26-án d. e. 8 órakor.

4-ször: Alsóvárosi volt vágóhid mellett 1 1/2 hold szántó-föld három évek-re f. é. augusztus 28-án d. u. 3 órakor.

5-ször: Röskei 20^{00/1200} hold szántó-föld három évek-re f. é. augusztus 29-én d. e. 9 órakor.

6-ször: Islik majorsági 2 1/2 hold szántó-föld három évek-re f. é. augusztus 30-án d. e. 1/2 9 órakor.

Ezekre vonatkozó feltételek az alkamarási hivatalban bármikor megtekinthetők.

Mely árverésekre a bérleni kívánók illendően meghívattak.
Szeged, 1861. évi auguszt. hó 11.
Osztrócsky József,
polgármester.

Házeladás. Rókuson, a kistemető-utcában fekvő 558-ik számú 116 négyszögű nagyságu háztelek, a rajta lévő épülettel; egy a mellette lévő ugyan ilyen nagyságu háztelek, akár együtt akár külön szabad kézből eladó. Értekezhetni Vidra Ferenc urral. (200—3)

Házbérbeadás. Palánk-belváros, ugynevezett bába-utcában újonnan épült — 8 szoba, 3 konyha, 3 éléskamra, 3 részbe elkülönített nagy kőpince, s szinte 3 részletbe elkülönített padlás és kuttal ellátott udvarból álló lakóház, f. évi november 1-szétől kezdve, akár egészben, akár részletenkint haszonbérbe adandó. — Bővebben értesít a háztulajdonos **Városvy Mihály**. Lakása: nádor-utca, 296. szám. alatt. (201—3)

(202—3)
Fegyverek.
Gloszauer János
puskaművesmester Szegeden,

(saját házában, iskolautca, 283-ik szám) **fegyverárutárát,** melyben kitűnő vadászfegyverek, pisztolyok, revolverek és vadászeszközök jutányos áron kaphatók.

A gyári fegyverek, mielőtt eladtnak, szorgalmasan igazittatnak és megpróbáltatnak, úgy hogy azokat mindenki biztosan használhatja.
Hibás vagy megromlott bármimemű löfegyvereket igazítás végett szinte elfogad s kellőleg helyreállítja.

(206—1)
Ház eladás.

A szabadkai utcában lévő — ezelőtti Árvay József-féle — 795-ik számú 520 négyszögű ölet tevő háztelek, a rajta találtató épülettel, szabad kézből eladó.
Eziránt bővebben **Burger Zsigmond** ur könyvkereskedésében értekezhetni.

(207—1)
Hitel-sorsjegyek és Canton Freiburgi sorsjegyek
melyeknek huzása
1861-ik évi október 1-én
leend. 1861-ik évi október 15-én

A nyeremények következők:
200,000, 40,000, 20,000, 60,000, 50,000, 40,000,
10,000, 2,500, 1,500, 1000 30,000, 20,000 francs
stb. forint. ezüstpénzben.

Ezen sorsjegyek, melyekből az elsőnemű évenkint 4-szer, az utóbbi pedig 3-szor játszanak, és mindenkor készpénzért eladhatók, nálam követhető feltételek mellett kaphatók:

1-ször **Készpénzért.**
2-ször **2 darab hitelintézeti** sorsjegyre **3 frt foglalóval összesen.**
2 „ freiburgi)
(Az eredeti sorsjegyek itt-létéről mindenki meggyőződhet.)

3-ször **Részlet-fizetésekre,** mi által mindenkinek lehetségessé tétetik, ezen sorsjegyeket könnyű módon megszerezni

Politzer Salamon pénzváltó- és ékszerüzletében.

Melléklet: Az „Országgyűlési közlemények“ 9-ik íve.